

ΟΙ ΧΗΝΕΣ

Ἰβάν Κρυλώφ (1783—1852). Ρώσος ποιητής. *Ε-γραφέ ἑκατοντάδες μύθους· πολλοὶ τοὺς ἔμειναν κλασικοί. Χρησιμοποιεῖ γλῶσσα τσουχτερὴ καὶ ρωμαλέα. Σατιρῖζει τὴν ἀνικανότητα, τὴν ἀλαζονεῖα κ.ἀ. ἐλαττώματα. *ἔχει ἐ-τοιμότητα πνεύματος καὶ «κοινὸ νοῦ». Πολλοὶ τοὺς ἀφορι-σμοὶ ἔμειναν σὰ λαϊκὲς παροιμίες.

Μὲ σαραντάπηχη δέργα ὁ χωρικός τις χῆνες ὁδηγοῦσε στὴν πόλη γιὰ πούλημα. Καὶ — νὰ πούμε καὶ τὴν καθαρὴ ἀλήθεια — δὲν τιμοῦσε μὲ ὑπερβολικὴ εὐγένεια τὸ χηνε-λόι του. Βιαζόταν δὲ νὰ προφτάσει τοῦ παζαριοῦ τὴ μέ-ρα, νὰ κερδίσει περισσότερα. (Κι ὅταν πρόκειται γιὰ τὸ συμφέρο, ὅχι μόνο οἱ χῆνες, μὰ κι οἱ ἄνθρωποι τὴν ἔχουν ἀσχημα). *Ἐγὼ θέβαια δὲν κατηγορῶ τὸ χωρικό· μὰ οἱ χῆ-νες τὸ δέλεπε ἀλλιώως καί, συναντώντας ἕνα περαστικό στο δρόμο, νὰ πῶς κατηγοροῦν τὸ χωρικό:

—Ποῦ μπορεῖ κανεὶς χῆνες πιὸ δύστυχε ἀπὸ μᾶ; νὰ δρεῖ; *Ὁ χωριάτης μᾶς σπρώχνει μὲ τὴ δέργα του καὶ μᾶς κυνηγᾷ, σὰ νὰ *μᾶστε τυχοῦσε χῆνες· κι οὔτε κἀν — ὁ ἀ-μαθέστατος — καταλαβαίνει τοῦτο, πῶς μᾶς ὀφείλει σε-δασμό, πῶς ἐμεῖς αὐτοπροσώπως κρατᾶμε ἀπὸ τὸ σῶϊ τὸ δοξασμένο ἐκείνων τῶν χηνῶν, χάρις στίς ὁποῖες ἡ Ρώμη μιά φορά κι ἕναν καιρὸ δρῆκε τὴ δύσκολή της σωτηρία. Μετὰ ἀπ' αὐτό, ὡς καὶ γιορτὲς καθιερώσαν οἱ Ρωμαῖοι — νὰ τις τιμῇσιν!

—Καὶ λοιπὸν ἐσεῖς γιὰ ποῖο λόγο θέλετε νὰ σᾶς φερθοῦν διανοητικά; τις ρώτησε ὁ διαβάτης.

—Μὰ εἰ πρόγονοί μας...

—Ξέρω, κι ὅλ' αὐτὰ τὰ διάβασα· μὰ ἐγὼ θέλω νὰ κα-ταλάβω, ἐσεῖς πόσο χρήσιμες φανήκατε.

—Μὰ εἰ πρόγονοί μας ἔσωσαν τὴ Ρώμη!

—*Ἐτοῖς θέβαια ἔχουν ὅλ' αὐτὰ· μὰ ἐσεῖς τί κάματε ὁμοίους τους;

—*Εμεῖς; Τίποτα!

—Λοιπὸν ποῖο εἶναι τὸ καλὸ σας; *Ἀφῆστε τοὺς προ-γόνους σὲ ἡσυχία: ἐκεῖνοι τιμῆθηκαν ἀνάλογα μὲ τὴν ἀξία τους. *Ὅσο γιὰ εἴς, φίλες μου, εἶστε μόνο γιὰ ψητὸ κατάλ-ληλες.

Θὰ μποροῦσε κανεὶς πιὸ εὐνόητο νὰ κάμει τὸ μῦθο — ὅμως τις χῆνες ἄς μὴν τις ἐξοργίζομε.

Μετάφρ.: Α. Η. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

ἀμφάδην=φανερὰ — χαρτὸς=χαρὰ, εὐτυχία — ἀ-σχάλλω = στενοχωριέμαι—ρυσμὸς = ρυθμὸς).

Ρεαλιστὴς ἦταν ὁ *Ἀρχίλοχος· κι ἤξερε νὰ εἰρω-νεύεται τὸν ἀνθρώπινον κομπασμὸ καὶ τὴ φαντασιοπλη-ξία: «ἐπτά γὰρ νεκρῶν πεσόντων, οὓς ἐμάρψαμεν πο-αίν,/ χεῖλοι φονῆς εἰμέν» (ἀπ. 62) (=ἐπτά ὅλοι κι ὅλοι ἔπεσαν νεκροί, καὶ μὲ τὰ πόδια τοὺς πατήσαμε, καὶ δγῆκαμε στὸ τέλος... χίλιοι νὰ τοὺς ἔχοιμε σκοτώ-σει). *Ἦξερε ὅμως νὰ ἐκτιμᾷ καὶ τὴν ὁμορφιά, ὅταν τὴν συναντοῦσε ἐμπρός του ἢ στὴ φαντασία του: (ἀπ. 21—22) «ἔχουσα θαλλὸν μυρσίνης ἐτέρπετο/ροδῆς τε καλὸν ἄνθος, ἡ δὲ οἱ κόμη/ ὤμους κατεσκαίξε καὶ με-ταφρένα» (=καὶ τὰ μαλλιά της σκαίζανε τοὺς ὤμους καὶ τοὺς χροτάφους της).

Α. Η. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ: ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

Α' ΣΤΑΣΙΜΟΝ (392 - 455)

ΣΤΡΟΦΗ Α'.

Μαῦρα καὶ σκότεινα συναπαντήματα τῆς θάλασσας, ὅπου ἀπ' τὸ *Ἄργος πετώντας ἡ μανία πέρασε πάνω ἀπ' τὰφιλόξενα τὰ κύματα κι' ἔφτασε ἀπ' τὴν Εὐρώπη στὴν Ἀσία. Ποιοὶ *ναὶ αὐτοί, ποὺ φτάσαν στὴν ἀπόκοσμη τὴ χώρα, σὺν ἄφησαν τὸν καλαμοτρόφο Εὐρώτα μὲ τὰ νερά τὰ πλού- (σια

καὶ τὰ νερά τὰ ἱερὰ τῆς Δίρκης. *Ἐδῶ, ὅπου γιὰ χάρι τῆς Διογέννητης Θεᾶς ἀνθρώπινο αἷμα θρέχει τοὺς δαίμονες καὶ τοὺς ναοὺς τοὺς περιστύλους.

ΑΝΣΤΙΣΤΡΟΦΗ Α'.

Μπᾶς καὶ τις θάλασσες περάσαν μὲ τὰ διπλόκροτα χτυπήματα τῶν ἐλάτινων κουπιῶν καὶ μὲ τ'ς ἐνέμους, ποὺ φουσκώνουν τὰ πανιά καὶ γοργόποδα τὰ κάνουν τὰ καράβια αὐτοὶ οἱ θαλασσοπόροι θέλοντας μὲς στὰ σπιτικά τους ν' αὐξήσουνε τὰ πλοῦτια; Τί ἀγαπημένη στοὺς ἀνθρώπους ἡ *Ἐλπίδα εἶναι κι ἀπληστη φέρνει συμφορὲς σ' ἐκεῖους, ποὺ περισσο πλοῦτο ν' ἀποκτήσουν θέλουν καὶ φέρνονται στὰ κύματα καὶ σὲ βάρβαρες πᾶνε πολιτεῖες μὲ πόθο κοινό. *Ἀλλὰ τοῦ πλοῦτου ἡ πεθυμιά σ' ἄλλους μεγάλη εἶναι, σ' ἄλλους μικρότερη ἔνταση ἔχει.

ΣΤΡΟΦΗ Β'.

Πῶς τάχα νὰ περάσανε τις Συμπληγάδες Πέτρες; πῶς τις αἰώνια τρικυμισμένες τις ἀχτές τῶν ἀπογόνων τοῦ Φινέα πλέοντας τις ἀτρύγητες τις θάλασσες πάνω ἀπ' τὰ κύματα τῆς *Ἀμφιτρίτης, ὅπου ψάλλουν κυκλικά χορευόντας τοῦ Νηρέα οἱ πενήντα θυγατέρες; *Ἡ τάχα πέρασαν μὲ τοὺς ἀνέμους, ποὺ τὰ πανιά τοῦ καραδιοῦ φουσκώνουν, ἐνῶ στὴ πρύμνη τρίζουν τὰ πηδάλια, ποὺ τὸ πλεῖο ὁδηγᾶνε μὲ ἄνεμο νότιο; ἢ μὲ τις πνοὲς τοῦ Ζέφυρου φτάσαν στὴ χώρα τὴ πολυόρνητη, στὴν ἀχτὴ τὴ λευκή, στὸ δρόμο μὲ τὸ ὠραῖο τοῦ *Ἀχιλλέα στάδιο, πάνω στὸν ἀφιλόξενο τὸ πόντο;

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ Β'.

Μακάρι, ὅπως ἡ κυρὰ εὐχόταν, νάρχόταν μὲ τὴν τύχη ἡ ἀγαπημένη τῆς Λήδας κόρη, ἡ *Ἐλένη ἀπ' τῆς Τροίας τὴν πόλη γιὰ νὰ πεθάνη σὰ δεχτὴ γύρω ἀπ' τὸ λαῖμό της τὸ φονικὸ τῆς θυσίας ἀγιασμένο νερὸ μὲ τὸ χερί τὸ λαίμηττόμο τῆς κυρᾶς μου, ποὺ ἐκδίκηση θενὰ *παίρνε. Εὐχάριστα θακούγαμε τὴν εἰδηση, ἂν ἀπ' τοὺς θαλασσοπόρους κάποιος τοὺς ἀπ' τὴν *Ἑλλάδα μᾶς ἐρχόταν λυτρωτὴς μου ἀπ' τῆς σκλαβιάς τὰ δάσανα. Μακάρι καὶ σὲ δνειρο μιά μέρα νὰ θριασκόμεν στὸ πατρικὸ τὸ σπίτι μου, στὴ πατρικὴ μου πόλη, ποῦναι ἀπόλαψη εὐχάριστου ὕπνου κοινὴ χαρὰ εὐτυχίας.

Μετάφρ.: ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΛΟΥΚΕΡΗΣ